

SØKNADEN FOR PERIODEN 2018-2020 **KLYNGESAMARBEIDET I HORDALAND SIN FELLES SØKNAD FOR** **FELLES TILTAK INNEN REISELIVET**

Herved følger selve søknaden som er sendt inn. Innstillingen til administrasjonen i Regionalavdelingen er kr. 0,-.

Dette betyr at fellestiltak er blitt radert ut fra kr. 1.500.000,- for 2 år siden til kr. 0,-.

Følgende aktiviteter har samlet næringen for å be politikerne i fylkeskommunen om innstille til fortsatt samarbeid og derav finansielle bidrag til felles tiltak for 700 reiselivsbedrifter i Hordaland og de 4 reisemålselskapene Destinasjon Voss AS, Reisemål Hardangerfjord AS, Samarbeidsrådet for Sunnhordland og Bergen Reiselivslag / Region Bergen;

- Presentasjon for KIRU 25. oktober, utvalget som innstiller til budsjetter for næringsrettede tiltak for 2018.
- Felles brev til KIRU fra de 4 reisemålselskapene som representerer 700 bedrifter. Brevet vil også gå til fylkesutvalet, gruppeledere og ledere i administrasjonen i fylkeskommunen
- Posisjoneringsdokument under arbeid som skal lede til en ny strategi for reiselivet i Hordaland. Dette dokumentet har også med seg rapporten fra fellestiltak fra 2016

Vilkårene og kravspesifikasjonen for å søke er nevnt bakerst i dokumentet:

1. Kort om aktøren

Skildre formålet til aktøren og kor lenge den har hatt sitt virke.

Eigarsamansetning.

Over 700 reiselivsbedrifter i Hordaland arbeider sammen med destinasjonsselskapene Reisemål Hardangerfjord AS, Samarbeidsrådet for Sunnhordland, Destinasjon Voss AS og Bergen Reiselivslag i et stort nettverk. Fylkeskommunen er også en meget aktiv part. Samarbeidet har siden 2009 hatt sin praktiske koordinator i klyngeprosjektet «Prosjektleder Hordaland» som har arbeidet med felles oppgaver knyttet til reiseliv for hele fylket.

Hordaland har vært ledende i Norge på samhandling mellom de ulike regionene, noe vi ønsker å videreutvikle i de kommende år. Gjennom produktutvikling, konseptutvikling, markedsføring og kommunikasjon skal Hordaland utvikle sin sterke posisjon innen definerte segmenter og bidra til økt verdiskapning, tilrettelegge for innovasjon og bærekraftige virksomheter og et attraktivt tjenestetilbud. Satsingen skal gi flere tilreisende i lønnsomme segmenter, økt oppholdstid og sesongutvidelse i hele regionen.

2. Entreprenørskap, etablering av nye bedrifter

Skildre korleis aktøren fremjar entreprenørskap.

Korleis medverkar aktøren til fleire gode gründerar/gründermiljø i Hordaland?

Resultatet siden 2009 er en vekst på 24,5% i antall gjestedøgn. Vi har hatt en vesentlig større vekst enn Fjord Norge som region og Norge. Med nye investeringer på overnatting og transport er vi inne i en periode hvor målet er å nesten doble antall besøkende til fylket. Dette krever en økt satsing på å styrke tilgjengeligheten, øke attraksjonskraften med økt innovasjon og produktutvikling hos både nye og eksisterende aktører, markedsføring og kompetanse.

Ved å bidra til **klyngesamarbeid** på tvers av regioner og kommuner innen produktutvikling, kompetanseheving, vertskap og synliggjøring i digitale mediekkanaler, danner felles tiltak og felles koordinator et bedre utgangspunkt for gründere å starte nyetableringer. Det kan være vanskelig for enkeltaktører å bli synlige ved egen innsats og vi er i enda større grad i fremtiden avhengig av å arbeide i et strukturert og koordinert nettverk med klare mål på en rekke områder. Gjennom kurs og kompetansehevende tiltak både innen ferie- og fritidsmarkedet og møte- og arrangementsmarkedet, skal aktørene fått økt kompetanse innen relevante tema som kommersialisering og markedsføring som gir nasjonal og internasjonal suksess. Destinasjonsselskapene sitter på verdifull kompetanse, kundenettverk og markedstilgang som er til stor nytte for gründere.

3. Innovasjon, vekst i etablerte bedrifter

Skildre korleis aktøren fremjar innovasjon i eksisterande bedrifter.

Korleis medverkar aktøren til fleire vekstkraftige verksemdar?

Korleis medverkar aktøren til utvikling av innovative næringsmiljø?

Samarbeidet har gjort det mulig for aktører å delta i etablerte nettverk som styrker kompetanse på viktige områder som produktutvikling, vertskap, markedsføring og salg. Destinasjonsselskapenes kompetanse, kundenettverk og markedstilgang har gjennom klyngesamarbeidet bidratt til at etablerte bedrifter har fått tilgang til møteplasser som danner grunnlag for vekst og å skape nye aktiviteter i eksisterende virksomhet. **Digital omstilling** er blant et av de krevende områdene som fellestiltakene som er felles koordinert, har bidratt til en positiv utvikling for reiselivsbedrifter. Samarbeidet gjennom fellesstillingen har gjort at flere våger å satse, og at flere tar steget videre blant annet med sesongutvidelse. Dette arbeidet skal forsterkes i årene som kommer.

4. Regionalt nedslagsfelt/målgruppe

Kva kommunar/ fylke har aktøren sitt virke i?

Korleis samlar og styrkar aktøren arbeidet med entreprenørskap og/eller innovasjon i sin region?

Aktivitetar knytt til sysselsetting og omstilling?

Satsingen på reiseliv er nedfelt fra politisk hold. Det har vært enighet om fra alle hold om at «felles stillingen» som koordinerer klyngeprosjektet er den mest ideelle måte å utvikle og koordinere aktiviteter som kommer alle til gode. Fellesstillingens virkeområde er hele Hordaland fylke og de 33 kommunene. Det etablerte og omfattende klyngenettverk bestående av kommunene, de fire destinasjonsselskapene og deres over 700 medlemsbedrifter.

Gjennom samarbeidet er det etablert flere aktive møteplasser som bidrar til kompetanseutveksling, innovasjon og vekst. Hordaland har som følge av fellessatsingen vært **ledende i Norge innen samhandling mellom regionene**. Gjennom konseptutvikling, rett produktutvikling og bedret markedsposisjonering har samarbeidet gitt Hordaland en klar posisjon innen definerte segmenter og bidratt til økt verdiskapning, tilrettelegging for innovasjon og bærekraftige virksomheter og et attraktivt tjenestetilbud innen reiselivet. Samarbeidet har ført til flere unge og kvinner i sentrale posisjoner, økt integrering av nye arbeidstakere og økt bosetting i distriktene. Å samle kompetanse og enkeltfunksjoner gir bedre resultater og muligheter som hver bedrift, destinasjon ellers ikke har kapasitet til å få på egenhånd.

5. Finansiering

Kvifor denne søknadssummen?

Utløyser eventuell støtte frå Hordaland fylkeskommune ekstra aktivitet eller midlar frå andre?

Kva skjer om aktøren ikkje vert løyvd støtte frå Hordaland fylkeskommune?

Destinasjonsselskapene har et årlig netto budsjett på 41 millioner kroner, brutto med formidlingsomsetning (provisjoner) til bedriftene ca. 110 millioner kroner. Aktørene bidrar med et betydelig antall timer i egeninnsats. Felles kampanjer vil også være finansiert med betydelige midler fra både destinasjonsselskapene og medlemsbedrifter.

Styringsgruppen (destinasjonsselskapene) søker om kr. 1.300.000,- årlig for å utvikle samarbeidet med felles gjennomførte tiltak. Tilskuddet utløser bidrag fra destinasjonsselskaper og bedrifter på kr. 700.000,-. Ved utvidede aktiviteter med næringen vil dette bidrag kunne økes til ca. kr. 1.500.000,-.

Tilskuddet skal dekke lønnsmidler til prosjektleder og felles aktiviteter innen de definerte områdene. Fellesstillingen og de samlede felles tiltak som koordineres utgjør en avgjørende rolle for klyngesamarbeidet i Hordaland. Den er også avgjørende for et sterkt finansielt engasjement fra bedrifter i hele fylket.

Uten tilskudd fra partnerskapsmidler vil Hordaland som reisemål ikke kunne ta ut det potensialet for vekst som er foran oss i årene som kommer. Klyngesamarbeidet må også legges ned.

6. Andre moment som ikkje er kommentert ovanfor

Dersom relevant.

T.d. knytt til bransjeretta satsingar i Regional næringsplan/HNH

Satsingar i og/eller mellom etablerte klynger

Engasjementet er i dag den **eneste samordna satsingen** mot reiselivet både i det nasjonale og internasjonale reiselivsmarkedet i Hordaland. Et viktig mål for fellesstillingen har vært å styrke regionens virke opp mot tiltak som utøves i samarbeid med regionale og nasjonale aktører som NCE Tourism, Norway Convention Bureau, Cruise Norway AS og Fjord Norge AS. Sistnevnte har som kjent kun det *internasjonale* turistmarked som arbeidsmarked, ikke cruise og ikke mot møte- og arrangementsmarkedet. Klyngeprosjektet gjennom fellesstillingen skal i stor grad også ha fokus på det norske marked og også arbeide sterkt opp mot andre bedriftsnettverk og Innovasjon Norge.

Hordaland sitt arbeidsmarked har i dag utfordringer grunnet fall i olje- og gass sektoren. Reiselivet har et stort potensial i tiden for omstilling som samfunnet er inne i, ikke minst fordi det investeres stort på overnatting og transport.

Med Bergen som innfallsport og Hordaland sin geografiske posisjon med sterke merkenavn innen både fjord- og kystopplevelser, har vi en mulighet til å skape en enda sterkere region som tar ut stor verdiskaping både nasjonalt og internasjonalt.

Vi har i fylket en meget **lang historikk på et tett samarbeid**. Vi har bygget opp et nettverk som har gitt gode resultater. Dette samarbeid og resultatene som er skapt ønsker vi å videreutvikle i årene som kommer. **Fellesstillingen er en vesentlig del av den fremtidige suksess for nyskaping, innovasjon, kompetanseheving, fokus på nye digitale løsninger og kommunikasjon med markedet.**

Vilkårene og kravspesifikasjonen for å søke er:

Hordaland fylkeskommune lyser ut partnerskapsmidlar til regionale næringsretta utviklingsaktørar. Det vert løyvd midlar til aktørar som vert vurdert som strategisk viktige for å gjennomføre næringsutviklingsarbeidet i Hordaland.

Kven kan søkje

Relevante søkarar kan til dømes vere næringsklynger, bransjeorganisasjonar, inkubatorar, regionråd og næringshagar.

Støttebeløp

Tildelingssum vil vere inntil 1 mill. kr. årleg, dersom det ikkje er særskilte grunnar for høgare støttebeløp. Hordaland fylkeskommune fullfinansierer ikkje den einskilde aktøren. Mål for næringsutvikling i Hordaland

Det er særskilt to planar som er førande for arbeidet med næringsutvikling i Hordaland, [Regional planstrategi 2016-2020](#) og [Regional næringsplan 2013-2017](#)

Regional planstrategi har følgjande hovudmål:

Høg sysselsetjing	Eit inkluderande samfunn
Klima- og miljøvenleg utvikling	Samarbeid i ein sterk Vestlandsregion

Det er målet om høg sysselsetting det vert lagt mest vekt på i tildeling av midlar til næringsretta utviklingsaktørar, **med følgjande strategi:**

- Auke nyetablering og framtidretta verdiskaping i næringslivet

Regional næringsplan har mellom anna **følgjande overordna mål:**

- Fleire innovative verksemder som betre nyttar moglegheiter i marknadane
- Større del av gründerar som etablerer berekraftige verkstverksemder
- Fleire innovative næringsmiljø, der verksemdene samarbeider tettare seg imellom og med FoU-miljøa og deira internasjonale kontaktnett

Den utfordrande situasjonen i petroleumsnæringa har skapt trong for regional innsats for å redusere utfordringane knytt til arbeidsløyse og permisjonar. Frå april 2016 til april 2017 auka arbeidsløysa i Hordaland med to prosent. I same periode fall arbeidsløysa på landsbasis med fire prosent.

Hordaland fylkeskommune vil styrke miljø som både fremjar entreprenørskap og vekst i eksisterande verksemder. Dette vil vere ein god måte å supplere det eksisterande omstillingsarbeidet i Hordaland på.

Vurderingskriterier

Fylkesutvalet har vedtatt at vurdering av partnerskapsmidlar skal gjerast opp mot følgjande kriterier knytt til prioriterte aktørar:

- a) Aktøren arbeider med å fremje entreprenørskap og innovasjon, knytt til nye bedriftsetableringar og/ eller vekst i eksisterande bedrifter.
- b) Aktøren samlar og styrkar innovasjons- og/ eller entreprenørskapsarbeidet i ein større del av fylket/ region. Aktøren famnar over minst to kommunar.
- c) Aktøren har innsatsen retta mot område/ regionar med høg- eller vekst i arbeidsløysa.

I tillegg kan følgjande punkt vere relevant å drøfte i særskilte tilfelle:

Aktørar med lite anna offentleg støtte kan verte støtta i særskilte tilfelle, uavhengig av arbeidet med entreprenørskap og innovasjon.

Aktørar som vert finansiert saman med andre fylkeskommunar, må også vurderast opp mot dei andre fylkeskommunane sine prioriteringar.